

KARTA PRZEDMIOTU

Kod przedmiotu	0522-20Ś-D3-FSP	
Nazwa przedmiotu w języku	polskim	<i>Funkcjonowanie systemów przyrodniczych</i>
	angielskim	Operation of natural systems

1. USYTUOWANIE PRZEDMIOTU W SYSTEMIE STUDIÓW

1.1. Kierunek studiów	Ochrona Środowiska
1.2. Forma studiów	Stacjonarne/niestacjonarne
1.3. Poziom studiów	Pierwszego stopnia licencjackie
1.4. Profil studiów*	ogólnoakademicki
1.5. Osoba przygotowująca kartę przedmiotu	Prof. dr hab. Marek Józwiak
1.6. Kontakt	marjo@ujk.edu.pl

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

2.1. Język wykładowy	polski
2.2. Wymagania wstępne*	Znajomość podstaw z zakresu ekologii, botaniki, zoologii i ochrony środowiska, a także z podstaw gleboznawstwa i ochrony gleb i biogeografii

3. SZCZEGÓŁOWA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

3.1. Forma zajęć	wykład, konwersatoria	
3.2. Miejsce realizacji zajęć	Zajęcia w pomieszczeniach dydaktycznych UJK	
3.3. Forma zaliczenia zajęć	Egzamin, zaliczenie z oceną	
3.4. Metody dydaktyczne	Wykład problemowy i konwersatoryjny. Metody oglądowe - wykorzystywanie technicznych środków dydaktycznych. Metody praktyczne - zadania problemowe do rozwiązania, praca z tekstem, studium przypadku, praca w grupach, praca indywidualna	
3.5. Wykaz literatury	podstawowa	Bartkowski T., 1991: Kształtowanie i ochrona środowiska człowieka, PWN, Warszawa Kornaś J, Medwecka-Kornaś A., 2002: Geografia roślin. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa Kostrowicki A. S., 1992: System „człowiek-środowisko” w świetle teorii ocen. Prace Geograficzne nr 156. PAN, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania, Wrocław-Warszawa-Kraków Kostrowicki A. S., 1999: Geografia biosfery. Biogeografia dynamiczna łądów. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa. Kozłowski S., 1991: Gospodarka a środowisko przyrodnicze. PWN, Warszawa Podbielkowski Z., 1977: Państwa roślinne kuli ziemskiej. WsziP, Warszawa <i>Mason P., 1990: Tourism. Environment and Development Perspectives WWF, United Kingdom</i>
	uzupełniająca	Cebula J., Górka P., Barbusiński K., Kościelniak H., Księżyk-Sikora A., 2000: Wybrane zagadnienia ochrony środowiska. Wyd. III. Podręcznik akademicki, Gliwice <i>Kalinowska A., 1993: Ekologia – wybór przyszłości, Editions Spotkania, Warszawa</i>

4. CELE, TREŚCI I EFEKTY UCZENIA SIĘ

4.1. Cele przedmiotu (z uwzględnieniem formy zajęć)

C1- Przekazanie podstawowych pojęć stosowanych w teorii Bertalanfy'ego i ekologii krajobrazu, poprawnego ich rozumienia oraz stosowania do opisu, analizy, oceny i zdarzeń w środowisku; zapoznanie studenta z problematyką funkcjonowania ekosystemów naturalnych i antropogenicznych
 C2- Opis i identyfikacja zależności między wewnętrznymi i granicznymi elementami systemu; wykształcenie umiejętności prezentowania wybranych zagadnień, referowania oraz argumentowania własnego zdania
 C3- Analiza wskaźników bilansu energii; wykształcenie umiejętności konwersacji, a także współpracy w grupie.

4.2. Treści programowe (z uwzględnieniem formy zajęć)

Wykład:

Pojęcie systemu i systemowe ujęcie świata. Teoria systemów jako podstawa metodologiczna funkcjonowania systemów przyrodniczych. Ziemia jako system przyrodniczy. Rodzaje systemów przyrodniczych i ich typologia; stany i zmiany w systemach przyrodniczych; funkcjonowanie ważniejszych systemów przyrodniczych; obieg materii w ujęciu systemowym; źródła energii i materii w środowisku przyrodniczym; drogi krążenia i transformacji energii i materii w wybranych systemach przyrodniczych; zdolności homeostatyczne systemów przyrodniczych i ich granice; bioindykacja zmian i ich symulacja w systemach przyrodniczych.

Ćwiczenia:

Pojęcie Systemu. Rodzaje systemów i ich podział. Relacje „człowiek-środowisko” jako system. Wewnętrzna struktura systemu „człowiek-środowisko”. Ogólne założenia badań systemów przestrzennych „człowiek-gospodarka-przyroda”. Analiza i ocena systemu geoekologicznego. Zależności homeostatyczne systemów przyrodniczych i ich granice. Krajobraz a ekosystem. Zjawisko dyspersji. Podstawowe mechanizmy rozmieszczenia taksonów i układów ekologicznych w przestrzeni geograficznej. Zaliczenie

4.3. Przedmiotowe efekty uczenia się

Efekt	Student, który zaliczył przedmiot	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
w zakresie WIEDZY:		
...W01	definiuje podstawowe pojęcia z zakresu ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego; wymienia wszystkie części składowe systemu przestrzennego „człowiek-gospodarka-przyroda”;	OŚ1A _W02
...W02	przedstawia podział systemów i ich rolę w środowisku przyrodniczym;	
...W03	ocenia rolę człowieka w funkcjonowaniu systemów przyrodniczych;	OŚ1A _W05
...W04	rozpoznaje różne typy krajobrazów	OŚ1A _W04
w zakresie UMIEJĘTNOŚCI:		
...U01	rozpoznaje zagrożenia środowiska naturalnego; rozdziela podstawowe procesy i zjawiska zachodzące w systemach naturalnych i antropogenicznych;	OŚ1A-U05 OŚ1A-U03
...U02	prezentuje własny punkt widzenia w zakresie wybranych zagrożeń środowiska naturalnego i jego ochrony;	OŚ1A-U05
w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH:		
...K01	jest wrażliwy na dewastację środowiska przyrodniczego, wykazuje aktywność w dyskusji, ma świadomość ogromnego wpływu człowieka na systemy przyrodnicze	OŚ1A-K01

4.4. Sposoby weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się																					
Efekty przedmiotowe (symbol)	Sposób weryfikacji (+/-)																				
	Egzamin /pisemny*			Kolokwium*			Projekt*			Aktywność na zajęciach*			Praca własna*			Praca w grupie*			Inne (jakie?)*		
	Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć		
	W	C	...	W	C	...	W	C	...	W	C	...	W	C	...	W	C	...	W	C	...
...W01	X				X																
...W02	X				X																
...W03	X										x										
...W04	X										x										
...U01	X				X																
...U02	X				X						x										
...K01	x				X						x										

*niepotrzebne usunąć

4.5. Kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się		
Forma zajęć	Ocena	Kryterium oceny
wykład (W)	3	51-60% maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania
	3,5	61-70% maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania
	4	71-80% maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania
	4,5	81-90% maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania
	5	91-100% maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania
ćwiczenia (C)*	3	51-60% maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania
	3,5	61-70% maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania
	4	71-80% maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania
	4,5	81-90% maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania
	5	91-100% maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania
inne (...)*	3	
	3,5	
	4	
	4,5	
	5	

5. BILANS PUNKTÓW ECTS – NAKŁAD PRACY STUDENTA

Kategoria	Obciążenie studenta
	Studia stacjonarne
LICZBA GODZIN REALIZOWANYCH PRZY BEZPOŚREDNIM UDZIALE NAUCZYCIELA /GODZINY KONTAKTOWE/	45
Udział w wykładach*	15
Udział w ćwiczeniach, konwersatoriach, laboratoriach*	18
Udział w egzaminie/kolokwium zaliczeniowym*	
Inne (jakie?)*	12
SAMODZIELNA PRACA STUDENTA /GODZINY NIEKONTAKTOWE/	55
Przygotowanie do wykładu*	
Przygotowanie do ćwiczeń, konwersatorium, laboratorium*	
Przygotowanie do egzaminu/kolokwium*	

<i>Zebranie materiałów do projektu, kwerenda internetowa*</i>	
<i>Opracowanie prezentacji multimedialnej*</i>	
<i>Inne (należy wskazać jakie? np. e-learning)*</i>	
ŁĄCZNA LICZBA GODZIN	100
PUNKTY ECTS za przedmiot	4

*niepotrzebne usunąć

Przyjmuję do realizacji (data i czytelne podpisy osób prowadzących przedmiot w danym roku akademickim)

.....